

de vroolijke noot van het water, samengevloeid in meren of in breede bevaarbare rivieren. Benoorden Stockholm, in Dálarne, vergrootscht zich de natuur, als wilde ze hier een romantische schouwplaats ten dienste stellen van de meer aangrijpende voorvallen in de Zweedsche historie. Dan volgt de overgang naar het noordelijk uiterste, het kale hoogvlak van Lapmarken; waar een eenzame volksstam nog zijn primitief Nomadenleven leidt. Maar kiezen wij liever tot uitgangspunt den meer aantrekkelijken zuidelijken zoom, de voormalig Deensche provincie Skane. Hier immers, waar veel ons herinnert aan Holland, al liggen de akker- en weilanden er niet zoo recht langs den draad, bevinden wij ons in de zone van het hoogst georganiseerde landbouwbedrijf.

Veeteelt en akkerbouw, niet gescheiden, als in onze Friesche streken, maar vereenigd tot één groot-bedrijf, geven er het bestaan aan omvangrijke boerenhofsteden (afb. 6). Deze bouworde komt voor in heel zuidelijk Zweden en vertoont een hoogtepunt in de ontwikkeling van de landelijke woning. Een aantal gebouwtjes, voor bedrijf en huisvesting bestemd, sluiten aan, om een open vierkant erf. Zoo is een kompakte eenheid, uit de vroeger verspreide huisjes, geleidelijk gegroeid. Om de waarde van zulke voltooide geheelen als deze hofsteden te schatten, moeten wij hun vóór-geschiedenis kennen, ze vergelijken bij vroegere uitkomsten van een, door haar uitkomst ten slotte bevredigd streven. Vinden wij ze geslaagd, en schrijven wij, zonder meer, onze bewondering toe, aan

iets oppervlakkig aardigs, een schilderachtig détail, dan blijven de schoone waarden van haar langzame en boeiende voleinding door ons onopgemerkt; pas het aandachtig inzicht, dat zich rekenschap geeft van het waarom, waarvandaan dat rechtstreeks bevredigende verschaft ons het besef van haar eigenlijke voortreffelijkheid. Wat heeft een volk aan zijn overlevering als het verstandhouding er mee mist; haar meedraagt als een schat dom meegekregen, maar er geen voordeel uit te trekken weet? Zoo dacht in zijn land Hazelius, toen hij zijn beschouwing liet gaan, over de oud-Zweedsche volks-kultuur, en waarnam, hoe haar

indrukken wegvloeiden, uit den gezichtskring van het moderne leven. Ingevingen, in die richting, bracht hem het eerst, de oude litteratuur van zijn land. Bestudeerd in de philologie, kon hij aan zijn geestdrift voor al het eigendommelijke van zijn taal en volk een waarde-

AFB. 9. HET WOONHUIS „STÄRRISSET” IN HET HERDESKAMP SKANSEN.

volleren inhoud geven. Uit een dagboek van zijn eerste reis door Dálarne, in 1870, spreekt zijn verrukking over het landschap van dit oudste plekje Zweden. Maar boven alles troffen hem de tafreelen van het volksleven, de menschen, hun origineele leefwijs, de schilderachtige aanblik der woningen, nog aansluitend bij de lijn en kleurschakeeringen van haar omgeving. Die intact-bewaarde, als natuurlijke harmonie mocht, vond hij, niet verloren gaan, verdwijnen voor het minder karakter-trouwe aangebracht door een banalen vooruitgang. Hazelius las de zinrijke en naïve sproken van de lippen der bejaarde moe-